

Müritzsee

13/5 t/m 19/5

2001

o.l.v.
Paul v.d.
Poel

Zondag, 13 mei

Ondanks foutieve informatie over de vertrektijden van de treinen op zondag waren de deelnemers die vanuit Deventer met het busje vertrokken allen vroeg aanwezig en konden we om 10:30 uur vertrekken. Helaas was Ruud verhinderd, maar zou zich dinsdagavond toch nog bij ons voegen in Waren. In Hengelo werd het busje gelukkig wat beter gevuld toen we Sylvia en Ulbe de Boer oppikten en de eerste sanitaire stop meteen geregeld was. De reis verliep zonder problemen – ondanks een uurtje oponthoud door Stau wegens tamelijk onduidelijke wegwerkzaamheden bij Bremen - bij een tamelijk hoge temperatuur. Ruim voor het avondmaal sloten we ons aan bij het drietal dat per auto ons al vooruitgereisd was. Na het eten maakten we alvast een kleine verkennende wandeling langs het raster van de graslanden bij het Teufelsbruch. Dit leverde een eerste vluchtige kennismaking met kraanvogels op en een wat grondiger met de talrijkere muggen.

Paul

Deelnemers

Ina Boelaars

Ties Weenink

Jopie Weenink

Ruud Schimmelpenning

Kees Schaper

Trees Schaper-de Vries

Nel van Meijeren

Ella Francken

Ulbe de Boer

Sylvia de Boer

Marij van Volkom

Paul van der Poel

Maandag 14 mei

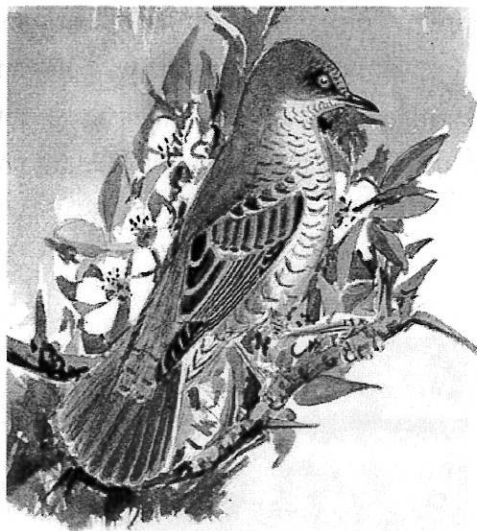
Na de eerste nacht in pension Milan doorgebracht te hebben met geluiden van boomkickers, padden en blaffende herten was het zeer uitgebreide ontbijt ook een prettige verrassing. Er stond zelfs reuzel bij!

Paul van der Poel, onze reisleader was alom vijf uur buiten, en had verhalen over spelende arenden en groepen overvliegende kraanvogels. Om negen uur begon de eerste excursiedag richting Müritzsee door het bos. We luisterden regelmatig naar de fluitter en zwarte spechten. We zagen hazelwormen, zowel dood als levend, en veel vleermuizenkasten. Bij de hut was niet zoveel te zien, wat visdiefjes en rietganzen, dus weer verder naar de andere hut aan de Warnkersee. Eerst door het bos langs geurende balsempopulieren en oude eiken. Op de plaats was ook niet zoveel te zien, maar in het bosje ernaast des te meer. Er zong een nachtegaal en we zagen sperwergrasmussen, wel vijf mannetjes! Een vogel van doornachtig struikgewas en onderbegroeiing. Ze waren goed te zien, ook hun baltsvlucht.

Daarna op weg naar de Müritzhof. Een prachtige ecologische boerderij waar we ons de eerste zeearenden hebben gezien (hebben als bijnaam "vliegende deur"). Weliswaar op grote afstand, maar toch. De, door de Müritzhof zelfgemaakte, ijs-etende mensen hadden beter uitzicht op de arenden dan de mensen in de uitkijkhut, waardoor ze ook maar ijs gingen eten. Het fraai opgeknapte boerenbedrijf was een lust voor het oog. En staat zelfs een grote rieten mand op het dak van de nieuwe schuur om de ooievaars te lokken.

Verder langs het meer teruggelopen, waren nog uitvoerig naar de zwarte specht hebben gekeken en naar de taiga boomkruiper. Terug in ons pension konden we terugkijken op een geslaagde dag en nieuwsgierig vooruit naar de volgende.

Ella Francken

Dinsdag 15 mei

Met busje en Weenink's auto op pad. De eerste stop was bij een mooie pingo, een relict uit de laatste ijstijd. Deze was begroeid met hoge bomen, waardoor er nu in plaats van een inzinking een geïsoleerd cirkelvormig bos was te zien. In het omringende vlakke bouwland waren veel bonte kraaien te zien.

Vervolgens reden we naar Federow om de visarend op het nest te bekijken. Het nest lag boven op een steunpiloon van een hoogspanningsleiding. Vanachter een kijkscherm werd het nest uitvoerig bekeken. Er waren nog geen jongen, maar wel kon je de kop van het wijfje goed boven het nest zien uitsteken. De onderkant van het nest werd door spreeuwen voor nestgelegenheid gebruikt.

In het dorp zelf was een informatiecentrum, waar een aantal van ons vanuit lichte stoelen via "digitale Übertragung" op een beeldscherm van bovenaf in het nest kon zien wat de visarend uitspookte.

Via de dorpjes Kargow en Schloen gingen we naar een groot landgoed aan de Torgelower See. Langs het meer wandelden we to aan Groß Gievitz. Vanaf het pad hadden we daar zicht op het meer met o.a. baltsende futen. Langs het pad stond veel bloeiend Oostelijk kruiskruid, gagel, valeriaan, knikkend nagelkruid, look-zonder-look, en nog veel meer, waarvan de prachtige pol ossetong vermeldenswaard is. Er vlogen veel oranjepipjes, wat begrijpelijk is, gezien het vele look-zonder-look, een waardplant van het vlindertje.

Er stonden veel, wel meer dan honderdjarige eiken langs het pad. Het bos had men zijn gang laten gaan; doo hout liet men liggen; kortom een mooi bos voor KNNV-ers.

We lunchten op en naast een uitkijkplateautje bij Groß Gievitz, ondertussen genietend van een paar rustende zeearenden in een dode boom naast een aalscholverkolonie en bij een blauwe-reigerkolonie. In een rietkraag bij onze eetplek hadden we prachtig zicht op een zingende grote karekiet, zijn oranje-rode keeltje was goed te zien.

We lipen terug naar de auto's door het dorpje, waaraan het communistische tijdperk nog goed herkenbaar was, hoewel er al aardig wat van was opgeknapt. Voldaan keerden we terug naar "Pension Milan", waar de meesten nog wat nakaarten onder het genot van een drankje, terwijl Paul Ruud Schimmelpenning van het station in Waren afhaalde, die helaas de eerste dagen niet bij ons kon zijn.

Jopie Weenink

Woensdag 16 mei

Na wat passen, meten, proefrondjes en verwisselingen vertrokken we deze prachtige morgen per fiets richting Rederangee. De korte stop ter hoogte van de Warnker See leverde wederom sperwergrasmussen op. Tevens konden we enkele keren de roep van een draaihals horen. We vervolgden de rit langs de Federower met zompige graslandjes aan de andere zijde met greppels vol struweel. De observatiehut aan de Rederangsee bracht niet veel in de kijkers, maar even verder langs de rand van het meer konden we volop genieten van een kleine honderd kranen in het grasland. Het was een waar genot om in de berm van het pad te zitten en ongestoord door hekken deze prachtvogels te observeren. Bij de boerderij hoorden we een van de weinige boomleeuweriken van onze reis. Even voor Schwarzenhof bereikten we de "Betonplattenweg", een fietspad, dat we richting Boek insloegen. Het aantal kleine karekieten was nog gering, maar daarentegen was de zang van rietzanger en grote karekiet goed te horen. Uiteraard werden beide uitkijktorens, die net EU gelden over het fietspad gebouwd zijn beklommen. Deze torens boden een fraai uitzicht over het landschap en maken het kijken naar langsvliegende ganzen, kraanvogels, bruine kiekendieven en zeearenden een aparte belevenis. Na het dorpje Boek reden we naar de visvijvers bij de Amalienhof, waar de lunchstop gehouden werd. Dit leverde onder meer twee zeearenden, rode wouw en ♂ krooneend op. Voor de terugtocht werd aanvaard keken enkelen nog wat rond in Boek, terwijl een ander groepje op een terras neerstreek. Uit ornithologisch oogpunt een goede keus, aanzien. Zo kwam er een volwassen zeearend op hooguit twintig meter hoogte recht over, terwijl deze de kop schuin hield om dat groepje opgewonden vogelaars laatdunkend te bekijken. Verder passeerden nog sperwer en boomvalk, hetgeen tot paniek leidde onder de vele huiszwaluwen. Op de terugreis bleek het aantal kraanvogels in het land langs de Rederangsee vrijwel verdubbeld te zijn. Zonder bandenpech, maar hooguit een beurs achterwerk waren we allen weer tijdig terug voor het avondmaal.

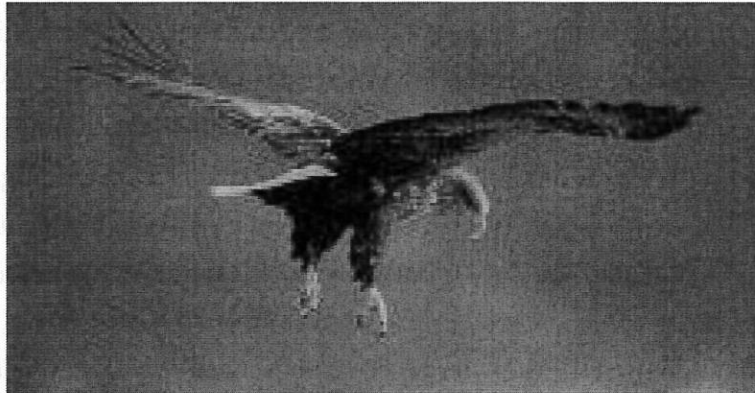

Donderdag 17 mei

Na drie overvolle dagen, waarin we al vrijwel alles wat wenselijk gezien hadden, was het niet eenvoudig een goed programma voor te schotelen. Paul had in het verslag van een andere groep gelezen dat het gebied bij Ankershagen er veelbelovend uitzag, en wilde dat wel eens nader verkennen. Vertrek zoals gebruikelijk om 9 uur. De rit ernaartoe gaf een aantrekkelijk glooiend landschap te zien met weer veel kollzaadvelden (voor biodieselproduktie?) en alleëen met paardenkastanjes, meidoorn en essen. Ook veel seringen. In Ankershagen is het Heinrich Schliemann museum, “der Troje-ausgraber”, en bij het begin van ons wandelgebied (P-Ankershagen) kwamen we bij de Havelquelle. Hier ligt ook de waterscheiding tussen het stroomgebied naar Oostzee en Noordzee. Op het parkeerterrein werden we verwelkomd door de rosse woelmuis, die echter ons uitstappen niet afwachtte. De route ging door het bos dat de vele meren in het gebied omzoomt. grauwe vliegenvanger, tuinfluiter, veldleeuwerik, zwartkop, fluiter direct bij begin. Bij het eerste meer hoorden we de roerdomp. Voor Paul werd deze dag een historische, omdat hij bij de koffiepauze (foto's op boomstam) de drieteenspecht ontwaarde (had ie nog niet!). Verderde geelgors, vuurgoudhaantje, zwarte mees, en steeds begeleid door de koekoek. Ook de snor werd waargenomen. Even later bleek zijn geluid een wel erg mechanische klank te hebben: cirkelzaag van bouwlieden bij huis. We bleken ook de geplande route door het bos gemist te hebben; de bewegwijzerde liep langs een onduidelijk grasveld, niet zo aantrekkelijk. Toch nog zwarte specht, kwartel en holenduif. Na enige tijd kregen we zicht op de Bornsee en konden daar langs een pad nemen dat ons weer op onze geplande route bracht.

Pittoresk bruggetje met velden witte waterkers en paardenstaart. Daarnaast dotters, goudveil (Sylvia videoopname). Op 2e meertje brilduikers. Verder vrijwel geen watervogels. Langs andere zijde van de Bornsee weer noordwaarts; geleidelijk aan ging het pad over in ongeplaveide bosgrond en moesten we een boscross houden. Marijke en een paar anderen vonden het jammer dat we vrij snel weer een pad bereikten (terug naar de naruur!). Lunch bij een hunebed (Großsteingrab). Sylvia legde bloemen op grafsteen. Nadat iedereen verzadigd was (wat toch heel wat tijd kostte) de route vervolgd over goed bospad met rijke bermbgroeiing: cypreswolfsmelk, bosmuur, bosklaverzuring, drienerfmuur, bleeksporig bosviooltje, bosaardbei, primula veris, lievevrouwebedstro,, look zonder look. Bij Wahrensberg (102 m) had kunstenaar 2 grote stenen doormidden gehakt en als toegangspoort de delen tegenover elkaar gezet. Terug langs Mühlensee. Bij Mühlengrabe plotseling ... ijsvogeltje! Heel mooi te zien. Altijd weer belevenis.

Op terugweg nog naar Federow om de broedende visarend te zien. Deel van de groep bleef bij de “digitale Übertragung”, ander deel ging in het echt kijken. Eerst niet veel te zien. Kop vogel iets boven nestrand, telekijker van Ties doet wonderen. Ineens is daar het mannetjemet grote vis. Gaat op telefoonpaal zitten en pikt op vis in die nog flink met staart slaat. Heel gedoe. Daarna neemt hij rustig de tijd om de vis te verorberen (½ uur). Wij worden onrustig,

want moeten terug naar het wachtende deel van de groep. Ruud meldt dat die op terrasje in de zon zitten, dus dat we niet zoveel haast hoeven te maken. We geven onszelf nog even respijt. Ineens wordt ook ♀ visarend onrustig, roept, komt van nest en vliegt rondje, keert terug op nest. ♂ eet nog steeds. Dan heft hij de staart, sprietst, stijgt op en vliegt met mooie boog naar het nest. *(hier wordt stukje verslag ingevoerd van het deelgroepje dat bij de video heeft gezeten en niet zoals R. meldde op terras)* Daar geeft ♂ aan ♀ de helft van de vis af, die er mee wegvliegt. ♂ gaat op het nest zitten. Drie eieren. Neemt gemakkelijke positie in en gaat nagenieten van het visrijke maal, oftewel kijkt veel minder alert uit zijn ogen dan ♀, volgens de videokijkers. Zij hadden met spanning alle verrichtingen gevolgd omdat juist vandaag het eerste ei uit zou kunnen komen.

En wij, de echte kijkers, dachten nog dat we berispt te zullen worden omdat we zo laat terugkwamen! Morgen gaan we nog even kijken. Wie weet. Bij Milan troffen we nog een andere KNNV-groep. Net aangekomen.

Verrassing bij avondeten: vis (forel) en krokodillensnot (volgens Ulbe) als toetje (Wackelpeten volgens Marijke).

Tenslotte, bij visarenden ook nog schreeuwend gezien met slang eb Ruud heeft vrijwel hele dag met groep meegedaan. Kortom, dit was alweer een mooie (na bewolkt ochtend werd het nog zonnig) dag die de moeite waard was.

Ulbe de Boer

Vrijdag 18 mei

Vandaag staat een rit rondom de Müritzsee op het programma.

Om 9 uur stappen wij in de (2) auto's met mooi weer. Ruud gaat niet mee, hij gaat fietsen. Wij rijden via Waren en vervolgens nemen wij de westzijde van het meer. De typische kerk van Waren van baksteen en vakwerk steekt ver boven de pannendaken uit. Twee dames planten onderweg een openbaar bloemperk in. Wij komen langs een "Kleingartenanlage", zien wij weer vele blauwe seringens. Wij rijden door een landelijk heuvelachtig gebied met bakstenen huizen en pannendaken. Zo'n 6 km voor Boek gaan wij vogelen (richting visvijver, bij de Caarpersee).

Daar zien wij direct al de grauwe klauwier en boven het meer twee zeearenden met buit. Tussen de tarwe-aren op het veld klaprozen, korenbloemen in knop, akkerviooltjes en vergeet-mij-nietjes. Op een paal zien wij in volle pracht een geelgors zitten. Een baltsende buizerd in stuitervlucht. Een wespindief, weer drie zeearenden, een rode wouw en in de plas twee kraanvogels, kwakende kikkers. Een zwarte wouw, het paapje, een bruine kiekendief en een torenvalkje. Wij menen ook de schreeuwarend te zien en de boomleeuwerik. Dit alles in zo'n half uur tijd.

Op het veld liggen overal grote keien, veelal van roze graniet. Het vele geel van de bloemen duidt aan dat we in de gele periode zitten. Wij vervolgen onze reis richting Mirow. Wij rijden door een prachtige lindelaan. Bij Zwenzow onderbreken wij de reis om in een bos ons brood op te eten. Het is er maar een koude bedoening. Het bos was voor de tweede wereldoorlog in gebruik voor de terpentijnwinning uit de grove den. De inkepingen op de stam zijn nog duidelijk te zien.

Vervolgens rijden we door naar Schwarzenhof; dit is een nog lange, maar wel mooie rit. In Schwarzenhof hebben wij geluk: op een mast tegen de donkere bosrand is het wit van het vrouwtje van de visarend duidelijk te zien in de nabijheid van haar nest. En nu nog naar Federow, om te horen of intussen al een ei van het visarendnest aldaar is uitgekomen. Wij hebben geluk, het blijkt inderdaad het geval te zijn en op de video in het informatiecentrum kunne wij het jong bewonderen. Nadat de meesten daarna nog maar Kaffee mit Kuchen in *die Bunte Kuh* tegenover het informatiecentrum hadden genomen (dit restaurant wordt door Nederlanders gerund) zijn wij weer naar pension Milan gereden, waar het avondmaal van zuurkool, aardappels en casselerrib op ons wachtte. Daar het de laatste dag van het verblijf in Pension Milan is, wordt de dag besloten met een borrel, maar niet dan nadat Paul na de maaltijd lovend toegesproken is voor alle energie die hij in zijn "leiderschap" heeft gestoken, met als materiële dank een videoband van het visarendnest uit Federow.

Het verblijf in het Müritz-Nationalpark is de moeite waard.

Ina en Marijke

SOORTENLIJST

1	Fuut	<i>Podiceps cristatus</i>	59	Gele Kwikstaart	<i>Motacilla flava</i>
2	Aalscholver	<i>Phalacrocorax carbo</i>	60	Witte Kwikstaart	<i>Motacilla alba</i>
3	Roerdomp	<i>Botaurus stellaris</i>	61	Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>
4	Blauwe Reiger	<i>Ardea cinerea</i>			
5	Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	62	Heggemus	<i>Prunella modularis</i>
6	Knobbelzwaan	<i>Cygnus olor</i>	63	Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>
7	Grauwe Gans	<i>Anser anser</i>	64	Noordse Nachtegaal	<i>Luscinia luscinia</i>
8	Bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>	65	Nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos</i>
9	Krakeend	<i>Anas strepera</i>			
10	Wilde Eend	<i>Anas platyrhynchos</i>	66	Zwarte Roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>
11	Slobeend	<i>Anas clypeata</i>	67	Gekraagde Roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>
12	Krooneend	<i>Netta rufina</i>			
13	Tafeleend	<i>Aythya ferina</i>	68	Paapje	<i>Saxicola rubetra</i>
14	Kuifeend	<i>Aythya fuligula</i>	69	Merel	<i>Turdus merula</i>
15	Brilduiker	<i>Bucephala clangula</i>	70	Kramsvogel	<i>Turdus pilaris</i>
16	Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	71	Zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>
17	Zwarte Wouw	<i>Milvus migrans</i>	72	Grote Lijster	<i>Turdus viscivorus</i>
18	Rode Wouw	<i>Milvus milvus</i>	73	Sprinkhaanzanger	<i>Locustella naevia</i>
19	Zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	74	Snor	<i>Locustella luscinioides</i>
20	Bruine Kiekendief	<i>Circus aeruginosus</i>	75	Rietzanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>
21	Havik	<i>Accipiter gentilis</i>			
22	Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	76	Bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>
23	Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	77	Kleine Karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>
24	Schreeuwarend	<i>Aquila pomarina</i>			
25	Visarend	<i>Pandion haliaetus</i>	78	Grote Karekiet	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>
26	Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>			
27	Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	79	Spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>
28	Kwartel	<i>Coturnix coturnix</i>	80	Sperwergrasmus	<i>Sylvia nisoria</i>
29	Waterral	<i>Rallus aquaticus</i>	81	Braamsluiper	<i>Sylvia curruca</i>
30	Waterhoen	<i>Gallinula chloropus</i>	82	Grasmus	<i>Sylvia communis</i>
31	Meerkoet	<i>Fulica atra</i>	83	Tuinfluiter	<i>Sylvia borin</i>
32	Kraanvogel	<i>Grus grus</i>	84	Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>
33	Kievit	<i>Vanellus vanellus</i>	85	Fluiter	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>
34	Watersnip	<i>Gallinago gallinago</i>	86	Tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>
35	Tureluur	<i>Tringa totanus</i>	87	Fitis	<i>Phylloscopus trochilus</i>
36	Oeverloper	<i>Actitis hypoleucos</i>	88	Goudhaantje	<i>Regulus regulus</i>
37	Kokmeeuw	<i>Larus ridibundus</i>	89	Vuurgoudhaantje	<i>Regulus ignicapillus</i>
38	Stormmeeuw	<i>Larus canus</i>	90	Grauwe Vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>
39	Zilvermeeuw	<i>Larus argentatus</i>	91	Kleine Vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>
40	Visdief	<i>Sterna hirundo</i>	92	Bonte Vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>
41	Holenduif	<i>Columba oenas</i>	93	Baardmannetje	<i>Panurus biarmicus</i>
42	Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	94	Staartmees	<i>Aegithalos caudatus</i>
43	Turkse Tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>	95	Glanskop	<i>Parus palustris</i>
44	Koekoek	<i>Cuculus canorus</i>	96	Matkopmees	<i>Parus montanus</i>
45	Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	97	Kuifmees	<i>Parus cristatus</i>
46	IJsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	98	Zwarte Mees	<i>Parus ater</i>
47	Draaihals	<i>Jynx torquilla</i>	99	Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>
48	Groene Specht	<i>Picus viridis</i>	100	Koolmees	<i>Parus major</i>
49	Zwarte Specht	<i>Dryocopus martius</i>	101	Boomklever	<i>Sitta europaea</i>
50	Grote Bonte Specht	<i>Dendrocopos major</i>	102	Taiga Boomkruiper	<i>Certhia familiaris</i>
51	Kleine Bonte Specht	<i>Dendrocopos minor</i>	103	Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>
52	Drieteenspecht	<i>Picoides tridactylus</i>	104	Wielewaal	<i>Oriolus oriolus</i>
53	Boomleeuwerik	<i>Lullula arborea</i>	105	Grauwe Klauwier	<i>Lanius collurio</i>
54	Veldleeuwerik	<i>Alauda arvensis</i>	106	Vlaamse Gaai	<i>Garrulus glandarius</i>
55	Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	107	Ekster	<i>Pica pica</i>
56	Huiszwaluw	<i>Delichon urbica</i>	108	Kauw	<i>Corvus monedula</i>
57	Boompieper	<i>Anthus trivialis</i>	109	Bonte Kraai	<i>Corvus corone cornix</i>
58	Graspieper	<i>Anthus pratensis</i>	110	Raaf	<i>Corvus corax</i>

111 Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	118 Kneu	<i>Carduelis cannabina</i>
112 Huismus	<i>Passer domesticus</i>	119 Goudvink	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>
113 Ringmus	<i>Passer montanus</i>	120 Appelvink	<i>Coccothraustes</i>
114 Vink	<i>Fringilla coelebs</i>		<i>coccothraustes</i>
115 Europese Kanarie	<i>Serinus serinus</i>	121 Geelgors	<i>Emberiza citrinella</i>
116 Groenling	<i>Carduelis chloris</i>	122 Rietgors	<i>Emberiza schoeniclus</i>
117 Putter	<i>Carduelis carduelis</i>	123 Grauwe Gors	<i>Miliaria calandra</i>

Opmerkingen bij enkele van de soorten van de waarnemingenlijst

Roerdomp *Botaurus stellaris*

Veelvuldig te horen op diverse plaatsen; zelfs uit bed vaak hoorbaar bij Reufelsbruch en Müritz.

Zwarte Wouw *Milvus migrans*

Diverse keren gezien, waarvan ook waarnemingen – o.a. van 2 exemplaren – vanaf terras bij Milan. Bij kijkscherm Federow ook steeds twee exemplaren. Volgens de mensen van het informatiecentrum broeden ze daar vlakbij.

Rode Wouw *Milvus milvus*

Diverse waarnemingen, maar niet echt de aantallen die je in dit gebied mag verwachten

Zeearend *Haliaeetus albicilla*

Misschien wel de talrijkste van de roofvogels die we gezien hebben. Nu vallen deze vliegende deuren natuurlijk wel extreem goed op. Soms drie exemplaren tegelijkertijd in één kijkerbeeld! Ook voor enkelen prachtige waarnemingen van dichtbij, bijvoorbeeld uit de hut bij de Schnakenburg (Müritz) en vanaf terras in Boek.

Schreeuwarend *Aquila pomarina*

Twee keer gezien. Bij Federow passeerde een exemplaar met slang in de snavel! Het ander exemplaar werd bij de visvijvers vab Boek gezien.

FLORA

Greep uit de flora in de omgeving van de Müritzsee waargenomen tijdens de KNNV-reis van 13 t/m 19 mei 2001 (Jopie Weenink)

Baleminaceae

Impatiens parviflora klein springzaad

Boraginaceae

Anchusa officinalis gewone ossetong

Caprifoliaceae

Lonicera periclymenum wilde kamperfoelie

Caryophyllaceae

Moehringia trinervia drienerfmuur

Stellaria holostea grote muur

Stellaria media vogelmuur

Compositae

Senecio congestus moerasandijvie

Senecio vernalis oostelijk kruiskruid

Myrcia muralis muursla

Tussilago farfara klein hoefblad

Cruciferae

Cardamine flexuosa bosveldkers

Cardaria draba pijlkruidkers

Cardamine amara bittere veldkers

Alliaria petiolata look-zonder-look

Thlaspi arvense witte krodde

Cyperaceae

Eriophorum vaginatum eenarig wollegras

Equisetaceae

Equisetum sylvaticum bospaardestaart

Ericaceae

Andromeda polifolia lavendelhei

Euphorbiaceae

Euphorbia cyparissias cypreswolfsmelk

Gramineae

Poa nemoralis schaduwgras

Labiatae

Stachys sylvatica bosandoorn

Lamium amplexicaule hoenderbeet

Lamium album witte dovenetel

Ajuga chamaepitys akkerzenegroen

Glechoma hederacea hondsdrif

Leguminosae

Vicia hirsuta ringelwikke

Vicia sepium heggewikke

Vicia sativa honingplant

Astragalus glycyphylis hokjespeul

Lathyrus sativa voederwikke

Liliaceae

Maianthemum bifolium dalkruid

Paris quadrifolium eenbes

Menyanthaceae

Menyanthes trifoliata waterdrieblad

Myricaceae

Myrica gale wilde gage

Oxalidaceae

Oxalis acetosella witte klaverzuring

Plumbaginaceae

Armeria maritima Engels gras

Polygonaceae

Rumex obtusifolius ridderzuring

Primulaceae

Primula elatior slanke sleutelbloem

Primula veris gulden sleutelbloem

Rosaceae

Geum rivale knikkend nagelkruid

Fragaria vesca bosaardbei

Saxifragaceae

Chrysoplenium alternifolium
verspreidbladig
goudveil

Thelypteridaceae

Thelypteris palustris moerasvaren

Valerianaceae

Valeriana officinalis echte valeriaan

Violacea

Viola reichenbachiana donkersporig
bosviooltje

Viola riviniana bleeksporig
bosviooltje

Viola arvensis akkerviooltje

Umbelliferae

Anthriscus sylvestris fluitekruid